

ÁLT/52-1/2026

Döntéshozatal:
Egyszerű többség

T Á J É K O Z T A T Ó

- a Vármegyei Közgyűléshez –

**a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei
Igazgatóságának tevékenységeiről**

Tájékoztató a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóságának tevékenységeiről

**Nemzeti
Művelődési
Intézet**

Készítette:

Virág Zsuzsa
vármegyei igazgató
Nemzeti Művelődési Intézet
Szabolcs-Szatmár-Bereg
Vármegyei Igazgatóság

I. Nemzeti Művelődési Intézet

A Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) országos hatókörű, közfeladatot ellátó szakmai szervezet, amelynek elsődleges célja a közművelődés rendszerének fejlesztése, megújítása és szakmai támogatása Magyarországon és a Kárpát-medencében. Tevékenységével hozzájárul a helyi közösségek megerősítéséhez, a kulturális értékek megőrzéséhez és átadásához, valamint az aktív közösségi részvétel ösztönzéséhez.

Az Intézet kiemelt feladata a közművelődési intézményrendszer, a civil és közösségi kezdeményezések, valamint a kulturális szakemberek szakmai segítése. Munkája során országos és területi szinten egyaránt részt vesz szakmai programok megvalósításában, módszertani fejlesztésekben, képzések szervezésében, valamint a közművelődési szakpolitikai célok megvalósításának támogatásában.

A Nemzeti Művelődési Intézet országos szakmai hálózattal működik. Igazgatóságain keresztül minden vármegyében jelen van, amelyek a helyi sajátosságokra építve, a települési önkormányzatokkal, intézményekkel és közösségekkel együttműködve látják el feladataikat. Ez a területi jelenlét biztosítja, hogy az országos célkitűzések a helyi igényekhez igazodva, hatékonyan valósuljanak meg.

II. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóság

A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatósága a vármegye teljes területén, 229 településen látja el a közművelődéssel kapcsolatos szakmai és módszertani feladatokat. Tevékenységét a településekkel, közművelődési intézményekkel és helyi közösségekkel szoros együttműködésben végzi, figyelembe véve a térség társadalmi, kulturális és demográfiai sajátosságait. A feladatellátás kiterjed a városi, nagyközségi és kistelepülési környezetben működő közművelődési intézményekre és közösségi színterekre egyaránt, amelyet egy központi és öt térségi iroda összehangolt munkája biztosít.

Az igazgatóság elsődleges feladata, hogy az országos közművelődési célokat és programokat a vármegye sajátos társadalmi, kulturális és településszerkezeti adottságaihoz igazítva valósítsa meg. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye esetében ez különösen nagy jelentőséggel bír, hiszen a településszerkezetet a kis lélekszámú falvak magas aránya, valamint a hátrányos helyzetű térségek jelenléte jellemzi.

A vármegyei igazgatóság feladatellátása többek között az alábbi területekre terjed ki:

- a települési önkormányzatok és közművelődési intézmények szakmai támogatása;
- közösségfejlesztési folyamatok segítése, a helyi közösségek megerősítése;
- országos és vármegyei szintű programok, pályázatok és szakmai kezdeményezések megvalósításában való közreműködés;
- módszertani tanácsadás, szakmai konzultációk biztosítása;
- a közművelődési szakemberek szakmai fejlődésének támogatása képzések, műhelymunkák és szakmai fórumok szervezésével.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóság tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít az esélyteremtésre, a kulturális javakhoz való hozzáférés elősegítésére, valamint a helyi identitás és közösségi összetartozás erősítésére a vármegye teljes területén.

III. A Nemzeti Művelődési Intézet országos hatókörű, szakmai programjainak bemutatása és megvalósulása Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében

Az Intézet törekszik arra, hogy olyan programokat, projekteket indítson el, amelyek egyedülállóak és hiánypótlóak. Ezen programok nem csak kulturális értéket teremtenek, hanem kapcsolatokat építenek a települések között, új együttműködéseket indítanak el, és hozzájárulnak a közösségi identitás erősítéséhez.

1. Pajtaszínházi Program

A Pajtaszínházi Program 2014-ben jött létre a Nemzeti Színház, a Magyar Teátrumi Társaság és a Nemzeti Művelődési Intézet együttműködésében, és azóta folyamatosan működik. A kezdeményezés lehetőséget teremt az amatőr színjátszó közösségek számára a helyi hagyományok és értékek feldolgozására, valamint az darab előadása erősíti a helyi identitást.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye minden évben színvonalas előadással képviseltette magát, összesen 13 amatőr színjátszó csoport alakult meg a program kezdete óta, akik méltón képviselték vármegyénket az országos bemutatókon a Nemzeti Színház színpadán.

2. Bűvös Bábos

A Bűvös Bábos program a Nemzeti Művelődési Intézet egyik élményalapú, elsődlegesen gyermekbábos csoportokra fókuszáló kezdeményezése, amely a bábjáték eszköztárán keresztül segíti a kreativitás, az önkifejezés és a közösségi élmény kibontakozását. A foglalkozások során a résztvevők megismerkedhetnek a bábjáték alapjaival, különböző bábtechnikákkal, valamint lehetőséget kapnak saját történetek megalkotására és bemutatására.

A mintaprogram az alkotóközösségek megtartásának ösztönzése, bemutatkozási lehetőségének megteremtése érdekében jött létre, valamint találkozási lehetőséget biztosít a bábcsoportokat fejlesztő szakemberek számára.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében két bábcsoport működik. A csoportok részére a Bűvös Bábos program keretében bemutatkozási, fellépési lehetőséget biztosítunk vármegyei, illetve országos szinten is. 2026 márciusában a programban résztvevő bábcsoportunk Debrecenben, a Vojtina Bábszínházban mutathatja be legújabb előadását, amely állatmese formájában dolgozza fel mai társadalmunk egyik problémáját, az online világban ragadó fiatalokat.

3. ASzakkör – Tudásunkkal kézen fogva

Az ASzakkör – Tudásunkkal kézen fogva program a Nemzeti Művelődési Intézet országos és Kárpát-medencei szintű kezdeményezése, amely a hagyományos kézműves és alkotó tevékenységek megőrzését, valamint a közösségi együttműködés, az együtt alkotás örömeinek erősítését szolgálja. A program keretében közművelődési intézményekben és közösségi színtereken kiscsoportos szakkörök valósulnak meg, egységes szakmai tematikára és módszertani háttérre építve.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a program már az indulás évétől, 2021-től rendkívül népszerű, minden évadban több, mint 100 szakkör indult el. Minden szakköri évad ősszel indul, egy *Szakkörinyitó* közösségi fórummal, ahol szakmai előadásokkal, kerekasztal beszélgetéssel és workshopokkal hangolódunk rá a szakkörvezetőkkel és érdeklődő szakköri tagokkal a foglalkozásokra. Az évad során vármegyei igazgatóságunk munkatársai folyamatosan látogatják és módszertani segítséggel támogatják a szakkörök munkáit. Az elkészült alkotásokból a programban résztvevő települések helyi kiállítást szerveznek, valamint az évad végén, júniusban Igazgatóságunk koordinációjával a vármegyei zárókiállításon is bemutatkozhatnak. A 2024/25-ös évad zárókiállításán 32 település 52 szakkörének izgalmas és változatos

alkotásait mutathattuk be. A 2025/26-os évadban 65 településen 103 szakkör kezdte meg működését. Jelenleg 24 különböző szakágból választhatnak az érdeklődő csoportok, de az Intézet törekszik a folyamatos megújulásra, így minden évben kerül új szakkör a választható kínálatba.

4. TehetségPaletta Program

A TehetségPaletta Program a Kárpát-medence amatőr művészeti közösségeinek megerősítésére és a tehetséges művészek támogatására biztosít egyedülálló lehetőségeket. Ez a nagyszerű kezdeményezés Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával, a Nemzeti Művelődési Intézet koordinációjával valósult meg.

A 2025-ben újtára indult program célja amatőr művészeti közösségek szakmai tevékenységének ösztönzése, utánpótlás-szervezésük támogatása, elősegítve a helyi közösségek kialakulását és megerősítését, hiszen az amatőr művészeti tevékenység jelentős szerepet játszik a társadalom működésében. A TehetségPaletta Program keretein belül lehetőséget biztosítottunk online szakmai műhelyekben és táborokban mentori tanácsadásra, szakmai tapasztalatcserére. A vármegyei területi bemutatókon a csoportok szakmai mentorok és egymás előtt is bemutatkozhattak, a program zárásaként pedig megrendezésre került egy Kárpát-medencei összművészeti fesztivál, ahová a legkiemelkedőbb amatőr művészeti közösségek kaptak meghívást. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 3 területi bemutatón 55 amatőr művészeti közösség mutatkozott be, így program közel 700 résztvevőt ért el. A fellépők 9 kategóriában mutatták meg tehetségüket, többek között báb- és színjátszás, képző-és fotóművészet területén, láthattunk kórusokat, népdalköröket, vers- és prózaírókat, szavalókat.

A program keretében országosan 6 különböző helyszínen vehettek részt szakmai táborban a csoportok vezetői. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében Igazgatóságunk csapata is megvalósította az amatőr művészeti ágakra épülő szakmai táborát, ahol a népdalkör, kórus és fúvós zenekarok csoportvezetői vehettek részt, akik az ország, illetve az elcsatolt nemzetrészt településeiről érkeztek. A három napon át tartó táborban 44 vezető kapott szakmai útmutatást 3 országosan is elismert mentortól.

5. Petőfi Kulturális Program

A Kulturális és Innovációs Minisztérium 2023 második félévében indította el a Petőfi Kulturális Programot, amelyet a Nemzeti Művelődési Intézet koordinál. A program

célja, hogy a minőségi, értékalapú kulturális szolgáltatások minden településen – különösen a kistelepüléseken – elérhetővé váljanak, erősítve a közösségi életet és a nemzeti identitást. Az ország 43 térségében elindított kezdeményezés kedvező tapasztalataira és a települések visszajelzéseire építve a program 2024 második félévében országos kiterjesztésre került, amelynek keretében 70 térség kialakításával valamennyi település bevonása a volt a cél.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 5 térségi kulturális iroda működik. A programhoz eddig 125 településünk csatlakozott, amelyek esetében összesen 335 szolgáltatás valósult már meg, jelenleg 72 program szervezés alatt van, 478 esetben pedig elbírálási folyamat zajlik.

6. Szakmai képzések

A Nemzeti Művelődési Intézet kiemelt stratégiai célja, hogy aktív és meghatározó szerepet vállaljon a közművelődés területén a szakmai utánpótlás biztosításában. Ennek érdekében a közművelődési szakmai végzettséggel nem rendelkezők számára évente szakmai képzéseket szervez, középfokú végzettségre építve közművelődési munkatárs, felsőfokú végzettségű jelentkezők számára pedig közművelődési szakember képzések érhetőek el.

Ezek a képzések jelenléti (kontakt) és online (e-learning) órákból tevődnek össze. Mindkét esetben több modulból épül fel a képzés, melyek végén modulzáró vizsgát kell tenniük a résztvevőknek írásban és szóban is. A képzéseket szakmai vizsga zárja, ennek követelményei írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgatevékenységekből tevődik össze.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében is évről évre, indulnak (jellemzően) középfokra (érettségire) épülő közművelődési munkatársképzések. A 2023 őszen induló középfokú szakmai képzésben 28 fő, 2025-ben pedig 22 fő szerzett képesítést.

Az Intézet a szakmai végzettséggel már rendelkező, közművelődésben dolgozó munkatársak számára pedig szakmai továbbképzési alkalmakat tart, melyek tematikája mindig valamilyen aktualitáshoz alkalmazkodik. Ezzel biztosítva a terepen dolgozó szakemberek tudásának, kompetenciájának folyamatos frissítését és aktualizálását. A szakmai továbbképzések során a résztvevők új módszereket, technikákat és ötleteket sajátíthatnak el (akár egymástól is), amelyeket alkalmazhatnak munkájukba. Továbbá ezek az alkalmak kiváló lehetőséget biztosítanak a szakmai hálózatok építésére és a tudásmegosztásra. A különböző

intézmények, színterek és szakemberek tapasztalatainak cseréje, együttműködési lehetőségek kialakítása szintén remek fejlődési lehetőség. Így a szakmai hálózat kapcsolatrendszere is élő marad.

A Nemzeti Művelődési Intézet akkreditált képzései országsszerte megszervezésre kerülnek, az oktatás témájától függően 30, 60 és 120 órás időintervallumokban. A képzés elvégzése után a résztvevők tanúsítványt kapnak.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóság is évente többet megvalósít, vármegyei szakemberek részvételével. Az elmúlt években az igazgatóság több témában is szervezett képzéseket, úgy mint, amatőr művészeti csoport mentorálását segítő képzés, film-és közösség, digitális kompetenciák, fotó- és videó alapismeretek a közművelődésben, közösségszervezést támogató digitális módszerek, közművelődési kiválóság modell továbbképzés. A képzéseket nagy érdeklődés övezi, általában 18-22 fő érdeklődő vesz részt az alkalmakon.

7. Szakmai napok

A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatósága évente 2 alkalommal, tavasszal és ősszel szervez szakmai napot. Ezek az alkalmak lehetőséget teremtenek a közművelődés szereplői számára, hogy megismerjék az aktuális módszertani trendeket, országos és vármegyei szintű kulturális programokat, joggyakorlatokat, valamint jogszabályi változásokat. A szakmai napok egyben találkozási pontok is, ahol a kulturális intézmények vezetői, színterek munkatársai és az önkormányzati döntéshozók közvetlen párbeszédet folytathatnak egymással.

2025-ben a tavaszi alkalmon a minőségfejlesztés volt a fő téma, ősszel pedig a települési értéktárak helyzetéről, fontosságáról értekeztünk. A szakmai előadók mellett lehetőséget kapnak települési közművelődési szakemberek, településvezetők is egy-egy előadás megtartására, ezzel gyakorlati példákon keresztül, valós tapasztalatok alapján is feldolgozunk egy-egy témakört.

8. Jókai200 Emlékév

A 2025-ös évet Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából emlékévvé nyilvánította az Országgyűlés. A Kulturális és Innovációs Minisztérium célként tűzte ki azt, hogy ebből kifolyólag minden magyarhoz eljuttatja a Jókai-kultuszt.

A Nemzeti Művelődési Intézet felhívásokkal, kiállításokkal, szakmai programokkal és műveltségi játékokkal járult hozzá Jókai meséinek, metaforáinak, történeteinek megismeréséhez és általuk a hazaszeretet megerősítéséhez, megéléséhez.

A nyár folyamán a strandokon szórakozó közönséghez is szeretnénk volna eljuttatni Jókai örökségét. Ezért a fürdők, szabadstrandok területén Jókai korát, szellemiségét, írásait idéző játékok kipróbálására volt lehetőség a fürdővendégek számára. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 3 helyszínre vittük el Jókai-standunkat, két szabadstrandra, és egy városi strandfürdőbe. A strandolók „találkozhattak” Jókaival, az érdeklődők kvizeket, játékokat próbálhatnak ki a legmagyarabb íróval kapcsolatosan. A programon való részvételt - kicsik és nagyok számára egyaránt - különböző ajándékokkal jutalmaztuk.

A Jókai200 programsorozathoz kapcsolódva a Kulturális és Innovációs Minisztérium megbízásából a Nemzeti Művelődési Intézet a Kárpát-medence 60 helyszínén indított POKET–Jókai olvasóköroket, amelyekhez bárki csatlakozhatott a lakóhelyéhez legközelebbi közösségi színtérben vagy közművelődési intézményben.

A POKET–Jókai projekt célja az olvasás népszerűsítése és Jókai Mór életművének mélyebb megismertetése. Ennek keretében öt Jókai-kisregény jelenik meg POKET-formátumban. Az olvasóköroek résztvevői ajándékba kapják a köteteket, amelyeket irodalomban jártas vezetők irányításával, öt hónapon keresztül dolgoznak fel. A programhoz további közösségi események, például vetélkedők is kapcsolódnak.

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 5 településen indultak el az olvasóköroek, és minden helyszínen zajlottak vetélkedők is, amelyek nagy érdeklődésnek örvendtek, nem csak az olvasóköro tagjait, hanem a település lakosait is bevonták az eseménybe. A programnak köszönhetően több, mint 350 emberhez jutott el Jókai szellemisége és világnézete.

IV. Záró gondolatok

A Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóságának tevékenysége hozzájárul a vármegye közművelődési rendszerének megerősítéséhez, a helyi közösségek aktivizálásához és a kulturális értékek megőrzéséhez. Az Intézet által koordinált programok kézzelfogható módon támogatják a települések közösségi életét, különösen a kistelepülési térségekben.

A vármegyei igazgatóság szakmai jelenléte és együttműködése biztosítja, hogy az országos célkitűzések a helyi igényekhez igazodva valósuljanak meg. Mindez

hosszú távon erősíti a közösségi összetartozást, növeli a kulturális részvételt és szolgálja Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye értékalapú fejlődését.

2025 decemberében, a Nemzeti Művelődési Intézet Évértékelő konferenciáján Igazgatóságunk szakmai munkáját „Az Év Vármegyei Igazgatósága” kitüntetéssel jutalmazták.

Kelt.: Nyíregyháza, 2026. 02. 11.

Virág Zsuzsa '23'

vármegyei igazgató
Nemzeti Művelődési Intézet
Szabolcs-Szatmár-Bereg
Vármegyei Igazgatóság

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI KÖZGYŰLÉS
.../2026. (II.19.)

önkormányzati határozata

**a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei
Igazgatóságának tevékenységeiről szóló tájékoztatóról**

A Vármegyei Közgyűlés

a Vármegyei Közgyűlés és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 10/2024. (XI.7.) önkormányzati rendelet 42. §-a alapján a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Igazgatóságának tevékenységeiről szóló tájékoztatót megtárgyalta, az abban foglaltakat tudomásul veszi.

A határozatot kapja:

Vármegyei Önkormányzati Hivatal, Helyben

Nyíregyháza, 2026. február 19.